

Під Раховом, у центрі Європи

ТОЧКА НА КАРТІ КРАЇНИ

У 1885—1887 роках австрійські географи провели геодезичні дослідження на Закарпатті, яке входило тоді до складу Австро-Угорської імперії, що передували прокладанню залізничної колії з Рахова до румунського міста Сігет. Водночас вони дійшли висновку, що у Верхньотисянській улоговині, якою мала пролягти колія, може знаходитися центр Європи. Вчені з Віденського Імператорсько-Королівського військово-географічного інституту після ретельного вивчення визначили місце передбачуваного географічного центру Європи, і в селі Ділове встановили історичний знак з каменю, який можемо побачити й тепер. А на ньому латинною вибито таке (подаємо в українському перекладі): «Постійне точне, вічне місце. Дуже точно, зі спеціальним приладом, який виготовлений в Австрії й Угорщині, зі шкалою меридіанів і паралелей, встановлений тут Центр Європи... 1887».

На березі швидкоплинної Тиси

Щоправда, добрі знавці географії можуть мені заперечити, що такі географічні центри нашого континенту є і в Литві, неподалік Вільнюса, і в центральній Словаччині, і в сусідній Білорусі, за 50 кілометрів від Полоцька, та ще в декількох місцях. І все це справді так. То чому виник такий різнобіг у визначенні центральної точки нашого континенту. Річ у тому, що все залежить від того, яку беремо за основу методику підрахунку. А точніше — як визначаємо кордони континенту.

у цій мальовничій місцині — у центрі Європи, про що нагадують нам два пам'ятні знаки: старий, австрійський, про який ми вже згадували, і новий, модерний, зроблений вже у радянські часи з металу. Окрім того, поруч уже зранку вирує невеликий базарчик, де можна придбати найрізноманітніші сувеніри: вироби з дерева і шкіри, ліжники, вишивки, керамічні речі — одне слово, все мистецько-ужиткове багатство, що народжується завдяки таланту і праці народних майстрів гірського краю. А в затишному симпатичному кафе «Тис», що буквально через дорогу, — поласувати смачними

ближче — до Будапешта (390 км), Києва (535 км) і Відня (581 км). Кажуть, що на початку минулого століття з Рахова і Ясіні постійно курсували поїзди до Праги, Будапешта, Відня. А сьогодні навіть з Києва не можуть пустити курсувати поїзди до Праги, Будапешта, Відня. А сьогодні навіть з Києва не можуть пустити курсувати поїзди до Праги, Будапешта, Відня. А сьогодні навіть з Києва не можуть пустити курсувати поїзди до Праги, Будапешта, Відня.

А там, дивись, і до Будапешта чи Відня

політичний устрій європейських країн.

Оскільки гірський Рахів виблискує на літньому сонці своїми вузькими вуличками і швидкоплинною Тисою у смарагдовій шалі карпатського лісу, то в еколого-освітньому центрі є чимало цікавої інформації і про лісові масиви як усього континенту, так і нашої країни.

Як відомо, у 2002 році в Києві відбулися парламентські слухання про хід виконання закону про природоохоронний фонд та про збереження культурної спадщини. Так-от у постанові Верховної Ради від 12 вересня 2002 року, прийнятій на основі цих слухань, рекомендовано Кабінету Міністрів створити протягом 2003—2004 років на території Карпатського біосферного заповідника еколого-освітній «Центр Європи». Звісно, у Рахові сподівалися на якусь фінансову підтримку з боку держави, адже заповідник є державною структурою і фінансується з бюджетних коштів. Та, за словами директора заповідника Федора Гамора, все довелося робити власними силами, за рахунок зароблених коштів.

— Дехто може нам і закинути: «А навіщо вам той клопіт? У вас що, інших проблем немає?» — каже Федір Дмитрович. — Звісно, що є. Але ми прагнули максимально повернути увагу до географічного центру Європи, до унікальних природних, культурних, рекреаційних і туристичних цінностей нашого неповторного краю. І продовжуємо це робити.

Як уже писала наша газета («Голос України» від 13 липня 2011 року), керівництво Карпатського біосферного заповідника за підтримки провідних науковців-екологів, місцевих властей, громадськості краю ініціює проведення в Рахівському районі престижного міжнародного форуму «Екологічний Давос — у центрі Європи» і сподівається на державну підтримку у цій потрібній справі. Знаючи професійні якості, зокрема, і менеджерські здібності, високий авторитет у наукових колах, прагнення прислужитися добрим справам рідному краю й Україні, які наперед характерні для директора заповідника Федора Гамора та й усь-

ого його дружнього колективу, можна з великою долею ймовірності прогнозувати, що такий престижний форум невдовзі матиме свою постійну прописку в Українських Карпатах. А як закономірний результат такого амбіційного кроку — і місцевий біосферний заповідник, і саме містечко Рахів, яке на початку XIX століття справедливо називали «гуцульським Парижем», і Карпати, і, звісно, географічний центр Європи у Діловому матимуть міцну іміджеву підтримку, отримають друге дихання.

Власне, під час «круглого столу» на цю тематику, який відбувся влітку цього року в Карпатському біосферному заповіднику, Федір Гамор продемонстрував його учасникам проект сучасного комплексу, де планують проводити майбутні екологічні форуми, на яких шукатимуть шляхи розв'язання екологічних проблем, які є тепер чи не найскладнішим викликом для цивілізації.

І наостанок ще один прийємний ритуал, що додає шарму перебуванню в центрі Європи. За майже символічну плату вас запишуть до книги почесних гостей географічного центру Європи. А на підтвердження цього прийємного факту видадуть симпатичне свідоцтво, яке завжди нагадуватиме вам про неповторну мандрівку в Карпати.

...Там, у Діловому, на австрійському пам'ятному знаку є така металева точка, до якої кожен прагне прикласти свій палець. Кажуть, що після того твоє побажання, яке в той момент загадаєш, неодмінно збудеться. Ми на прощання з центром Європи також не проминули скористатися своїм шансом.

Нехай нам усім пощастить! І не лише в центрі європейського континенту.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, почесний гість географічного центру Європи.

На знімках: група журналістів з «Голосу України» біля австрійського пам'ятного знака географічного центру Європи в Діловому. Перший ліворуч — директор Карпатського біосферного заповідника Федір Гамор; в еколого-освітньому центрі, що поруч з центром Європи, завжди раді гостям.

Фото Андрія КРИМСЬКОГО.

У ГОМЕР

Фестиваль на Потьомкінських сходах

Не офіційні заходи, а свято, влаштоване з народної ініціативи, стало головною цікавинкою у святкуванні Дня незалежності в Одесі.

На Потьомкінських сходах відбувся 3-й фестиваль вишиванок. Якщо в першому взяли участь 70 одеситів і гостей міста, то в нинішньому тих, хто хизувався в різнобарвних вишиванках, було далеко за 600 осіб. Вони вишикувалися на Потьомкінських сходах і, взявшись за руки, утворили живий ланцюг, що простягнувся від пам'ятника герцогу де Ришельє до морського вокзалу. Голова оргкомітету фестивалю вишиванок Олександр Чорний розповів, що представники української Книги рекордів Гіннеса зафіксували цього дня рекордний за кількістю людей живий ланцюг у національному одязі. Одягнувши вишиванку і заступник голови Одеської облдержадміністрації Дмитро Волошенков. Одесити були просто вражені — уперше за 20 років керівний чиновник ризикнув на покладання вінків до пам'ятника герцогу де Ришельє, що представники української Книги рекордів Гіннеса зафіксували цього дня рекордний за кількістю людей живий ланцюг у національному одязі. Одягнувши вишиванку і заступник голови Одеської облдержадміністрації Дмитро Волошенков. Одесити були просто вражені — уперше за 20 років керівний чиновник ризикнув на покладання вінків до пам'ятника герцогу де Ришельє, що представники української Книги рекордів Гіннеса зафіксували цього дня рекордний за кількістю людей живий ланцюг у національному одязі.

Ну а сенсацією свята на Приморському бульварі став Володимир Путін, одягнений у вишиванку. Воскову фігуру російського прем'єра було розміщено на балконі готелю, з якого двійник Володимира Путіна вітав одеситів і гостей міста.

Незважаючи на рішення суду про заборону проведення різними політичними силами заходів, присвячених 20-й річниці незалежності, пікети й мітинги все-таки відбулися. Конфліктів із правоохоронними органами в опозиційних політичних партій не було.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Одеса.

Давно вже лосі містом не гуляли

Охоронці ЗАТ «Ремонтно-монтажний комбінат», розташованого в Луцьку, виявили на території підприємства несподіваного гостя — самця лося. Величезна тварина безуспішно намагалася вирватися на волю. Та двометровий паркан заважав їй це зробити. Міліція, яка прибула на місце надзвичайної події, дала звіру ще більше страху. Світло ліхтариків, крики людей, а найбільше — гавкі собак, вивели тварину з рівноваги і вона зораз безуспішно намагалася подолати недосяжний для неї бар'єр. Лише коли на комбінат прибули спеціалісти обласного управління лісового та мисливського господарства, у цьому бедламі почали наводити якийсь лад. Спочатку прибрали собак і загасили ліхтарики. А вже під ранок, коли лось трохи заспокоївся, його випровадили через відкриті ворота на волю. Щоб з ним нічого не сталося, мисливствознавці супроводжували його аж до об'їзної дороги. І лише коли звір попрямував до найближчого лісового урочища, що поблизу села Борохів, зіткнули з полегшенням.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

Черга у дитсадки поменшала за рахунок першокласників

У Кам'янці-Подільському збільшилася кількість місць у дитсадках. Як ми вже писали, на кінець навчального року 77,8 відсотка дошкільнят міста відвідувало ДНЗ, ще майже тисяча стояли в черзі. Тож управління освіти та науки постаралось вивести перші класи з приміщень дитсадків до загальноосвітніх шкіл, щоб вивільнити місце для нових груп малюкам. Тож дошкільнята почуватимуться комфортніше, а у школярів збільшиться компанія. «Наразі першокласники лише однієї школи №14 залишилися в будівлі садка. І черга зменшилася на 150 осіб», — коментує ситуацію заступник начальника управління Сергій Мельник.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

Чи вносимо до європейської території віддалені острови, чи ні. І вже від того залежить, де матимемо географічний центр Європи. У Польщі, Литві чи Україні.

Нині це місце на березі швидкоплинної Тиси, попри дорогу, яка веде з Рахова до Хуста і далі — до Мукачєво й Ужгорода, дедалі більше привертає увагу туристів та гостей гірського краю. Принаймні кожен хоче зробити фото на згадку про перебування

гуцульськими стравами, послухати народні мелодії і навіть переночувати в міні-готелі на другому поверсі.

У сусідній Костишівці, в якихось ста метрах від географічного центру Європи, на подвір'ї оригінального двоповерхового інформаційно-освітнього екологічного центру, стоїть не менш оригінальний вірочний покажчик. Він повідомляє про відстані до європейських столиць. Та ось звідси най-

можна буде на вихідні потягом з'їздити. Адже колія залишилася. Щоправда, частково вона пролягає по румунській території. Але не думаємо, що наші сусіди заперечуватимуть проти рейсів з Рахова чи Ясіні. Потрібна лише ініціатива вітчизняних урядовців.

Казки карпатського лісу

Набув іншого візуального вигляду центр Європи під Раховом з кінця минулого століття. А точніше — після того, як 1997 року указом Президента України його територіально внесено до складу Карпатського біосферного заповідника. І водночас значно збагатився інформаційним матеріалом, який тут можна відшукати на різних стендах і щитах. Більше того — буквально за кілька десятків метрів зведено симпатичний, еколого-освітній центр, де кожен відвідувач може знайти компактно інформацію про природу, культуру, історію,

ДОВІДКОВО

Ліси, які в недалекому минулому займали більшу частину Європи, тепер знищені на значних площах. З 52,7% наприкінці XVII століття лісистість нашого континенту зменшилася до 35%.

Протягом останніх десятиліть у межах Східноєвропейської рівнини та Уралу щорічна вирубка лісу становила майже 1,3 мільйона гектарів. Найбільша лісистість збережена у Фінляндії (майже 70%). Найменше лісів залишилося у внутрішніх та присередземноморських районах Іспанії, сході і півдня Апеннінського та балканських півостровів. Лише 15% становить лісистість України. Первинні ліси або праліси залишилися на незначних площах у Карпатах, Альпах та на Балканах.